

2023.

A hazai vadegészségügy és vadgazdálkodás aktuális kérdései

Főszervező: Dr. Gyurcsó Adrienn
Állatorvostudományi Egyetem
2023.03.30.

Fővédnök

Dr. Semjén Zsolt
miniszterelnök-helyettes, az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöke

Prof. Dr. Sótonyi Péter
Állatorvostudományi Egyetem, rektor

Védnökök

Dr. Nagy István
agrárminiszter

Dr. Deli Gergely
NKE, rektor

Dr. Jámbor László
OMVK, elnök

Dr. Kovács Zoltán
Nimród Vadászújság, főszerkesztő

Dr. Simicskó István
frakcióvezető

Dr. Pásztor Szabolcs
országos főállatorvos

Dr. Tőreki Sándor
bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes

Prof. Dr. Faragó Sándor
az MTA Erdészeti Tudományos Bizottság, Vadgazdálkodási Albizottság,
tiszteltbeli elnök

Levezető elnök

Prof. Dr. Gál János
ÁTE – Egzotikusállat és Vadegészségügyi Tanszék vezetője

Az abstract kötetet szerkesztette
Prof. Dr. Gál János és Dr. Gyurcsó Adrienn

Az Állatorvostudományi Egyetem egyik fő célja a természet- és a környezetvédelem, aminek okán abstract kötetünk digitális formában kerül kiadásra, ezzel is mérsékelve a konferencia karbonlábnyomát.

Tartalomjegyzék

Előadások:

Prof. Dr. Sótonyi Péter: 125 éve született Gróf Széchenyi Zsigmond emlékelőadás

Marghescu Tamás: A „Robin Hood”-típusú orvvadászattól a mai nemzetközi bünszervezetek orvvadászati tevékenységéig

Prof. Dr. Elek Balázs: Az orvvadászat bírói gyakorlata

Agyaki Balázs: Vadóvók és vadorzók

Dr. Farkas Éva: Az orvvadászat bűncselekmény hazai tendenciái, valamint a tevékenységgel szembeni fellépés bemutatása

Dr. Soczó Rafael: A kedvtelésből folytatott orvvadászat egyéb veszélyei, a tevékenységgel összefüggő más bűncselekmények megvalósulása

Dr. Marosán Miklós: Igazságügyi szakértés a vadászatban és vadgazdálkodásban

Dr. Zenke Petra: Genetikai vizsgálatok alkalmazásának lehetőségei az orvvadászat felderítésében

Dr. Tóth Szabina: Egy állatkínzási eset bemutatása a vadmentő állatorvos szemével

Dr. Gyurcsó Adreien: Az orvvadászat elleni jogi szabályozás és a vadvédelem története hazánkban

Poszterek:

Prof. Dr. Gál János – Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva – Dr. Tóth Tamás – Halász Gábor – Dr. Zsisziz Árisz: Zárttéri mezei nyúl (*Lepus europaeus*) tenyésztében a kölykök elhullási okainak vizsgálata 2017-2019 között

Dr. Zorkóczy Orsolya Krisztina, Dr. Turi Orsolya, Dr. Lehotzky Pál, Dr. Zenke Petra: Kihívások a dámszarvasok egyedi azonosítását célzó genetikai módszer kidolgozása során

Dr. Lázár Márk, Dr. Szabó Borbála, Dr. Marosán Miklós, Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva: A vad által a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott kárfelelőség szabályai a régi és az új polgári törvénykönyvben

Dr. Lázár Márk, Dr. Szabó Borbála, Dr. Marosán Miklós, Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva: Az autópályán történő vadgazdálkodásos balesetek kártérítési felelőségének problematikája

ELŐADÁSOK

125 éve született Gróf Széchenyi Zsigmond emlékelőadás

Prof. Dr. Sóttonyi Péter
rektor

Állatorvostudományi Egyetem

„A „Vadászat”: vadúzás és erdőzúgás.
De több erdőzúgás...”

Gróf Széchenyi Zsigmond
Ahogy elkezdődött (1961)

Vadász, író, utazó, gyűjtő.

Vadászkönyvtára Magyarország *legjelentősebb* vadászati szakkönyvgyűjteménye.

Gróf Széchenyi Zsigmond 1898. január 23-án született Nagyváradon. Ükapja gróf Széchenyi Ferenc, a Magyar Nemzeti Múzeum alapítója volt. Az állatok iránti érdeklődése és rajongása már gyermekkorában megmutatkozott és elhatározta, hogy életét az állatok megismerésének és távoli földrészek felfedezésének szenteli. Később tanulmányait is ennek jegyében folytatta Európa különböző városaiban, így Münchenben, Stuttgartban, Oxfordban és Cambridge-ben.

Az 1920-as, 30-as években magyarországi és európai vadászatok mellett afrikai expedíciókon vett részt, de megjárta Alaszkát és Indiát is. Az írói készséggel megáldott gróf izgalmas útibeszámolóit saját fotóival illusztrálta. Magyarul 14 könyve jelent meg, melyből 8-at idegennyelven is kiadtak.

Jelentős magángyűjteményt hozott létre, az Istenhegyi úti villájában őrzött trófeái azonban Budapest ostroma idején sajnos megsemmisültek.

A 20. század világhégeit ő is megszenvedte, harcolt az első világháborúban, majd a második világháború borzalmai után az ötvenes években a meghurcoltatást, kitelepítést is el kellett viselnie, ennek ellenére mégsem hagyta el hazáját. „*A Zsiga ment volna, de a Széchenyi nem mehetett*”

1959-ben újabb sorsforduló, könyvei ismét megjelenhettek és feleségül vette Hertelendy Margitot. 1960-ban Kelet-Afrikába, majd 1963-ban állami megbízásból újra Afrikába utazott, hogy a Nemzeti Múzeum gyűjteményét gyarapítsa.

Ezekben az években felesége unszolására, mintegy visszatekintésként írta meg a gyermek-, illetve a férfikor vadászemlékeiről szóló önéletrajzi könyveit *Ahogy elkezdődött...*, és *Ünnepnapok* címmel. 1967-ben, utolsó könyve kéziratának leadását követően halt meg.

A „Robin Hood”-típusú orvvadászattól a mai nemzetközi bűnszervezetek orvvadászati tevékenységéig

Marghescu Tamás
CIC nagykövet

Az orvvadászat kifejezés nem preferálandó, mert az illegális vadelejtés nem “vadászatnak” minősül. Helyette a vadorzás kifejezés javasolandó.

Az ókorban a vad és annak megszerzése nem volt szabályokhoz kötve, és a vadászati eszközök se engedték meg azt, hogy egy vadfaj a vadászat által a kihalás küszöbére kerüljön. Az emberiség gyarapodása és az élelem-konkurrencia kialakulása, valamint a tulajdon fogalmának képzésvezetett ahhoz, hogy a vad elejtése korlátozva lett. A római jog “res nullius”-nak tekintette a vadat, ma Magyarországon a vadon élő állatok az állam tulajdonában vannak, és csak az elejtést követően száll át a tulajdonjog a vadászatra jogosult személyre.

Az emberiség élelemszerzés céljából lett vadász vagy vadorzó, és ami ma még sok országban „szociális bűnözésnek” minősül, főbenjáró bűn volt. A XVII. századi Angliában a vadorzást akár halálbüntetéssel vagy Ausztráliába való deportálással büntették.

A vadorzás intenzitása mindig ingadozott, és élelmiszerhiányos időkben (pl. háborúk) megugrik. Az elmúlt két évtizedben jelentős változás történt, mert a nemzetközi bűnszervezetek is felismerték, hogy nagy haszonra tehetnek szert a szervezett illegális vadászattal és az azzal összefüggő illegális kereskedelemmel. Az illegális vadkereskedelem különféle zoonózisok terjesztése révén globális egészségügyi kockázatot is jelent.

A vadorzás legnagyobb ellenzéke a legális vadászati tevékenység, amely biztosítja a vadorzás elleni hatékony fellépést és annak anyagi forrást is biztosít. Egyben ez azt is jelenti, hogy a vadászat bármilyen okból való felfüggesztése szabad pályát jelent a vadorzásnak. A vadász abban érdekelt, hogy hosszú távon vadászhaszon, a vadnak élőhelyet biztosítson, és így a vadász elsődleges feladatának tekinti a vad és élőhelyének megőrzését.

Az orvvadászat bírói gyakorlata

Prof. Dr. Elek Balázs
tanszékvezető, egyetemi tanár

Debreceni Egyetem

Az orvvadászat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépésével 2013 évtől büntetendő Magyarországon. Korábban kizárólag egyéb bűncselekmények törvényi tényállásai biztosítottak büntetőjogi védelmet, mint például a lopás, illetve egy egészen más szerkezetű szabálysértési tényállás a jogosulatlan vadásatról. Bírói szemmel az orvvadászat társadalomra veszélyességet az orvvadászat tényállásának törvényi elhelyezése és annak büntetési tétele a többi bűncselekmény rendszerében értelmezhető, és ehhez igazodnak a kiszabott büntetések is.

Az előadás ezért bemutatja az orvvadászat tényállásának rendszerbeli elhelyezését a Büntető Törvénykönyvben, a legjellemzőbb elkövetési formákat és a felmerülő jogértelmezési kérdéseket.

Jogértelmezési kérdések körében megemlíthető annak eldöntése, hogy melyik elkövetési fordulat állapítható meg, a különböző elkövetési fordulatok mennyire állapíthatóak meg egymás mellett, illetve más bűncselekményekkel halmazatban.

Érdeemes néhány mondatban felvázolni azt a kodifikációs folyamatot is, amely végül elvezetett az orvvadászat hazai bűncselekményi büntetendővé tételéhez.

Vadónók és vadorzók

Agyaki Balázs

hivatásos vadász, alelnök

Országos Magyar Vadászkamara

A cím a hivatásos vadászok, mint vadónók és az orvvadászok, mint vadorzók egyedi és egészen különleges kapcsolatára utal.

Az előadás első része az orvvadászat kialakulását mutatja be. Taglalja az orvvadász szó kialakulását, valamint azt, hogy korszakonként, hogy hívták az elkövetőket. A hivatalos definíció is ismertetésre kerül.

Meghatározásra kerülnek az orvvadászat megjelenési formái és kategóriái, valamint az orvvadászat elleni fellépés lehetőségei – amit az előadó saját példákkal támaszt alá.

Az előadás második felében részletezésre kerülnek a megoldási lehetőségek, a felderítési módszerek, a megfigyelés és a kamerák fontossága, valamint a hivatásos vadászok jogszerű intézkedési lehetőségei

Az orvvadászat bűncselekmény hazai tendenciái, valamint a tevékenységgel szembeni fellépés bemutatása

Dr. Farkas Éva
r. alezredes

Országos Rendőrfőkapitányság

A Rendőrség orvvadászat bűncselekmény elleni fellépés szervezeti hálójának ábrázolásával az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztályon folytatott bűnügyi szakirányítási tevékenységet, valamint a nyomozó rendőri egységek munkájának sajátosságait kívánom bemutatni.

Az orvvadászat bűncselekmény elkövetésének bűnügyi tendenciáját egyrészt az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika úgynevezett követő jellegű statisztikai adatainak elemzésével, másrészt az elmúlt egy év ügyforgalmi adatainak feldolgozása alapján megjeleníthető elkövetési magatartások szemlélésével mutatható be teljeskörűen. Kitérve arra, hogy a védettség alatt álló egyedek vonatkozásában nem orvvadászat, hanem természetkárosítás bűncselekmény elkövetése állapítható meg.

Amíg a közhiteles statisztikai adatokkal a nyomozás lezárását követően többek között a regisztrált bűncselekmények száma, a büntetőeljárások eredményessége mérhető, úgy az ügyforgalmi adatokkal bemutatathatók az orvvadászat elkövetésének jellemzői, az elkövetés motívációi, a társszervekkel történő együttes fellépés gyakorlata, illetve a vadásztársaságok kiemelt szerepe a büntetőeljárások során.

A kedvtelésből folytatott orvvadászat egyéb veszélyei, a tevékenységgel összefüggő más bűncselekmények megvalósulása

Dr. Soczó Rafael

r. százados

Készenléti Rendőrség, Nemzeti Nyomozó Iroda

Napjainkban a klasszikusnak mondható, anyagi haszonszerzési céllal elkövetett orvvadászaton túl megfigyelhetővé vált a „kedvtelésből” elkövetett orvvadászat is. Ezen cselekményeket a specialitás elve miatt természetkárosításnak nevezi a büntetőjog, azonban maga a cselekmény, az állatok jogellenes elejtése az orvvadászat elkövetési magatartásával megegyezik. Ezen esetekben az orvvadászat célja a nemzetközi, illetve hazai védelem alá eső állatfajok elpusztítása, mint például a farkas (*Canis lupus*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), szirti sas (*Aquila chrysaetos*), egerészölyv (*Buteo buteo*). A motiváció gyakran a népi hiedelmek táplálta félelem, illetve az állat által okozott vélt vagyoni hátrány elkerülése. Az orvvadász cselekmények eszközeként gyakran tiltott vadászati eszközök (hangtompítók, éjjellátók), illetve tiltott szerek, úgymint különféle mérgek kerülnek felhasználásra, mely az orvvadászattal érintett egyed pusztulásán túl komoly gazdasági és természetvédelmi károkozásra képes. Az előbbi példákon túl extrém esetekben megfigyelhető, amikor a védett faj, jellemzően ragadozó madár az orvvadászat elkövetésének eszköze, mivel ezeket a fajokat a solymászatra történő felkészítésük során lakott területen belül apróbb madarak elpusztításával trenírozzák. Az orvvadászat fenti formái nem pusztán vagyoni hátrányt okoznak az állam részére, hanem a hazánkban található védett és fokozottan védett fajok, amúgy is jellemzően csökkenőben lévő egyedszámait öncélúan és feleslegesen tovább ritkítják.

Igazságügyi szakértés a vadászatban és vadgazdálkodásban

Dr. Marosán Miklós
egyetemi docens, osztályvezető

Állatorvostudományi Egyetem, Vadászati, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Osztály

1. Bevezetés

Az előadásban bemutatásra kerülnek a vadászat és vadgazdálkodás ágazati és igazságügyi szakértői szakterületei, a jellemző szakértői esettípusok, a legfőbb felmerülő problémák a szakértők munkájában és a főbb javaslatok a szakértői munka színvonalának jobbítására.

1.1. Célkitűzések

A munka elkészítése során az alábbi célok vezéreltek:

- Szeretném bemutatni a vadászati szakértői szakterületek hatályos rendszerét.
- Irodalmi adatok és saját tapasztalatok alapján szeretném csoportosítani a vadászati szakértők eljárásba történő kirendelésének főbb tipikus eseteit.
- Összefoglalnám a szakértők munkájával kapcsolatos legfontosabb problémákat.
- Javaslatot kívánok bemutatni az esetleges problémák javítására és kiküszöbölésére.

2. Vadászati szakértők az igazságszolgáltatásban

2.1. A vadászati szakértők szakterületei

A vadászati, vadgazdálkodási szakértők szakterületeit két jogszabály is meghatározza. Ez alapján a vadászati szakértők két főbb csoportba sorolhatóak: ágazati szakértő és igazságügyi szakértők. Az ágazati szakértők bejegyzésének, csoportosításának, szakterületeinek és alszakterületinek a szabályait a 1/2010. (I. 14.) FVM rendelet az agrárgazdasági és agrárvidékfejlesztési szakterületeken a szakértői tevékenység végzésének feltételeiről határozza meg. E jogszabály felosztja az agrár szakterületeket, ezen belül XV. számon kerül meghatározásra a vadászat és vadgazdálkodás főszakterület és a hozzá tartozó alszakterületek az alábbiak szerint:

XV. Vadgazdálkodás és vadászat

1. vadászati jog, vadászterületek kialakítása, haszonbérlete,
2. vadgazdálkodási tervezés,
3. erdei vadkár,
4. mezőgazdasági vadkár,
5. zárttéri vadtartás, vadgazdálkodási berendezések és létesítmények értékelése,
6. vadászati balesetek, vad-gépjármű ütközése,
7. vadgazdálkodás természetvédelmi kölcsönhatásának vizsgálata,
8. újjas vadászat és solymászat.

Az ágazati vadászati és vadgazdálkodási szakértőkkel szemben előírt képesítés minden alszakterület vonatkozásában külön jogszabály (79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vadvédelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól /továbbiakban: Vhr./ 8. számú melléklete a vadgazdálkodási-vadászati képzettségek, képesítések jegyzéke) által meghatározott felsőfokú vadgazdálkodási

és vadászati képesítés.

Az igazságügyi szakértői területeket a 9/2006. (II. 27.) IM rendelet az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szólóan állapítja meg. Ezen belül a 4. számú melléklet állapítja meg az igazságügyi szakértői szakterületeket és az azokhoz kapcsolódó képesítési feltételeket a mező- és erdőgazdálkodási, valamint az élelmiszer-ipari területen. E jogszabály nem állapít meg külön vadászat, vadgazdálkodás megnevezésű szakterületet, és nem állapít meg külön fő és alszakterületeket, hanem további felbontás nélkül szakterületeket állapít, melyek között találunk vadászati és vadgazdálkodási tárgyú szakterületeket, ezek az alábbiak:

- 5. egyéni és társas vadászatok lebonyolítása,
- 9. erdei vadkár, erdei vadkárok becslése,
- 21. mezőgazdasági vadkár,
- 34. vadgazdálkodási tervezés,
- 35. zárttéri vadtartás

A kialakult gyakorlatban általában úgy tekintik, hogy aki a fentiek szakterületek mindegyikével rendelkezik, az a személy számít "vadászati, vadgazdálkodási" igazságügyi szakértőnek a hétköznapi szóhasználatban. Az előírt képesítés e szakterületek vonatkozásában a vadgazda mérnök vagy vadgazdálkodási szakmérnök végzettség, de az erdei vadkár, erdei vadkárok becslése szakterület esetében megfelelő az okleveles erdőmérnöki képesítés, a mezőgazdasági vadkár szakterület esetében megfelelő az okleveles agrármérnöki képesítés is.

2.2. Vadászati szakértői ügyek felosztása

A vadászati és vadgazdálkodási igazságügyi szakértők az alábbi esetekben készítenek szakvéleményt:

- Közigazgatási eljárás,
- Közjegyzői előzetes bizonyítás, szakértő bevonása,
- Polgári peres eljárás,
- Közigazgatási bírósági eljárás
- Büntető eljárások,
- Magánszakértői megbízás.

A mezőgazdasági, illetve erdészeti vadkárok, vadban okozott károk, vadászati károk esetében a vitarendezési lehetőség első szakaszát a Vtv. jegyzői hatáskörbe utalja, melynek kapcsán vadkárszakértő kirendelése szükséges.

Továbbá hagyatéki eljárások is említendőek, melyben a hagyaték vagyontárgyainak értékelése a jegyző hatáskörébe tartozik. Akkor érintheti mindez a vadászati szakértőt, ha vadászattal kapcsolatos speciális tárgyak értékelése válik szükségessé, specifikusan olyan tárgyak, amiket tárgyszakértők nem tudnak értékelni, pl. trófeák (koponyák, csontok, agyarak, agancsok, bőrök) és trófeának nem minősülő, általában a vad testéből származó tárgyak.

A 2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról (a továbbiakban: Kjnp.) alapján is rendszeresen kezdeményeznek közjegyző előtti előzetes bizonyítást, illetve igazságügyi szakértő kirendelését közjegyzői eljárásban. Ezen ügyek elsősorban mezőgazdasági vadkárok, másodsorban erdészeti vadkárok előzetes bizonyítására alkalmasak, főként olyan esetben, amikor a bizonyítékok a természeti környezetben biztosan elenyésznek

vagy elenyészhetnek a polgári per szakértővel történő bizonyításának szemléjéig.

A vadászathoz és vadgazdálkodáshoz kapcsolódóan legtöbbször az alábbi polgári peres eljárásokkal találkozhatunk: szerződésen kívül másnak okozott kár (vadkár, vadászható állat által okozott kár, vad-gépjármű ütközésből eredő károk), szerződésszegéssel okozott károk (vadászati szerződések teljesítéséhez kötődő jogviták, haszonbérleti jogviták).

A közigazgatási bírósági ügyek esetében a hatósági határozatok felülvizsgálata történik meg. Jellemzően a vadászatra jogosult, esetleg - sport vagy hivatásos vadász, ritkán más - magánszemély a felperes és a hatóság (Kormányhivatal) az alperes. Jellegzetes jogviták: vadászterület határának kijelölése, vadgazdálkodási bírság, vadvédelmi bírság kiszabásának, vagy hatósági szankciónak (pl. vadászjegy visszavonásának) a jogszerűsége.

A gyakorlatban a vadászati szakértő bevonása elsősorban nyomozati szakban, ritkábban ügyészségi vagy a bírósági szakban szokott előfordulni.

Vadászattal összefüggésbe hozható, vagy ahhoz kapcsolódó büntetőjogi tényállásokat Prof. Dr. Elek Balázs egyetemi tanár, büntetőbíró szakkönyve és Dr. Barkóczi Antal munkája alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

A hivatalos személy és a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette, Emberölés, Testi sértés, Rablás, Lopás, Foglakozás körében elkövetett veszélyeztetés, Segítségnyújtás elmulasztása, Állatkínzás, Környezetkárosítás, Hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, Természetkárosítás, Orvvadászat, Lőfegyverrel, lőszerrel való visszaélés, Robbanóanyaggal való visszaélés, Közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel való visszaélés, Orgazdaság, Pénzmosás, Bűnpártolás, Járványügyi szabályszegés, Ártalmas közfogyasztási cikkel való visszaélés.

A fenti ügyek többségében általában nem indokolt vadászati szakértő bevonása, csak akkor, ha a vadászati tevékenységhez büntetőjogilag releváns és informatív módon kötődik a cselekmény. Az emberölés, testi sértés és rablás esetében előfordul, hogy vadászati eszközzel kerül elkövetésre a bűncselekmény, de ritka, hogy mindez vadászattal közvetlen összefüggésben történjen meg. A pénzmosás, bűnpártolás esetében is viszonylag ritka, hogy vadászattal közvetlen összefüggésbe legyen hozható, de előfordulhat. A fenti tényállások közül általában csak néhány olyan jellegű, amelybe vadászati szakértő bevonása szükségessé válik. Véleményünk szerint, tipikusan ilyen ügyek lehetnek az alábbiak: lopás (pl. vad, trófea eltulajdonítása), foglakozás körében elkövetett veszélyeztetés (pl. vadászat rendjének megsértésével, fegyverrel történő veszélyeztetés), állatkínzás, természetkárosítás (elsősorban élővilág-védelmi szakkérdés), orvvadászat.

A fentiek mellett megemlíthető a magánszakértőként készített magánszakvélemény, amely a szakértő megbízásával létrejövő jogviszony eredménye. A magánszakértésnek több típusa jellemző. Elsőként említhető a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) alapján a fél indítványára, és ezt engedélyező bírósági végzése alapján létrejövő megbízás a fél és a szakértő között, s az így készült szakvélemény perben felhasználható szakvélemény lehet. A másik típusa a magánszakvéleményeknek, amikor a felek között nincs folyamatban peres eljárás, és egyik vagy másik fél, vagy esetenként közösen kérnek fel szakértőt a szakmai kérdés/probléma megvizsgálására és szakvélemény készítésére. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény is lehetőséget ad a magánszakértői véleménnyel történő bizonyításra.

3. Problémák a szakértők munkájában

A szakértők jellemzően teljesen megfelelően végzik a munkájukat. Esetenként előfordulhatnak problémák, főként az alábbiak:

- Nem pontosan a kirendelő kérdésére válaszolnak,
- Feltételezéseket, vélekedéseket tényállításként fogalmazzák meg,
- Jogi szakkifejezéseket, fogalmakat, tényállásokat pontatlanul, esetleg teljesen hibásan használnak a szakértői véleményben, illetve a meghallgatásuk során tett nyilatkozataikban,
- Olyan kérdésben is véleményt nyilvánítanak, ami nem tartozik a szakértői kompetenciájukba,
- Válaszukban túlterjeszkednek a kirendelő kérdésein, ez főként polgári ügyekben fordul elő.

4. Javaslatok

Állásponthoz szerint a vadászati szakértők munkájának minőségét az alábbiakkal lehetne javítani:

- Állásponthoz szerint az igazságügyi szakértő innovatív, kiváló szakmai, jogi ismeretekkel és interpretáló képességgel rendelkező személy kell legyen. Fontos, hogy a kirendelő kérdéseit megértse és a válaszaiban megfelelő analízist követően, kellő szakszerűséggel, közérthetően, adekvátan adja meg válaszát. Azokat a releváns szakkérdéseket vizsgálja meg amik az ügy tárgyilagossá értékeléséhez szükségesek. Szakvéleményeiket és nyilatkozataikat aggálytalanul, olyan módon kell megfogalmazni, amire vádemelés és ítélet alapulhat.
- Szerintem napjainkban a főiskolai vagy BSc szintű végzettség nem biztosít olyan alap szakmai tudást, ami elegendő lenne egy igazságügyi szakértő számára. A szakmai továbbképzések meglátásom szerint nem biztosítják a főiskolai végzettség estében azt a komplex látásmódot, amit a szakértőtől elvárhatunk. Úgy gondolom ne legyen elegendő az igazságügyi vadászati szakértők esetében a főiskolai (BSc) szintű képesítés. Legyen kötelező az egyetemi, vagy mester (MSc) szintű agrár szakterületen megszerzett diploma, továbbá a felsőfokú vadászati szakképesítés (vadgazda mérnök, vadgazdálkodási szakmérnök), ez biztosíthatja azt az alap tudásbázist, ami a későbbi szakmai és jogi továbbképzésekkel az szakértő megfelelő látásmódját ki tudja alakítani.
- Legyen hangsúlyosabb a szakértők esetében a jogi alaptanfolyam és vizsga. Célszerűnek tartanám, hogy a jogi vizsgát a szakértők kimondottan a szakértő jelölti gyakorlat letétele után kellene hogy letegyék, ezáltal motiváltak lennének, hogy a szakértő melletti gyakorlati munkájuk során látottakat és hallottakat (pl.: szemel, bírósági tárgyalás) minél inkább elsajátítsák. Ennek az is az előnye lenne, hogy mire a vizsgát leteszik, már saját maguk is tapasztalnák, hogy mely részek hangsúlyosak a szakértői munkavégzés során.
- Hosszabb távon az új belépő szakértők esetében megfontolandónak tartanám a jogi szakokleveles mérnök szakirányú továbbképzési szakon megszerzett képesítés előírását.
- Összefoglalva a szakértői regisztrációra történő jelentkezés feltételeinek szigorítását tartanám fontosnak, mind a szakmai ismeretek (kötelező egyetemi diploma), mind a jogi ismeretek vonatkozásában.

5. Felhasznált irodalom

- Barkóczi Antal: Vadászszenvédelem, vadászati fegyelem, Táncsics Könyvkiadó, Budapest, 1971. TN 1819-o-7100.
- Elek Balázs: Vadászok, halászok a büntetőjog hálójában, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. ISBN 978-963-258-272-6.

- Elek Balázs: A vadászszenvedély bűncselekményei. Elemzések és történetek a tárgyalóteremből. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2009.
- Király István és Marosán Miklós: Tanulmány Tolna megye közútjainak vadveszélyességéről. Módszertani javaslat a vad-gépjármű ütközések szempontjából veszélyes útszakaszok objektív megítélésére. Tolna Megyei Vadászszövetség és a Tolna Megyei Baleset-megelőzési Bizottság. Páskum Kiadó, Szekszárd 2022.
- Marosán Miklós: Vadkárok és vadászható állat által okozott károk az igazságügyi szakértő szemével. In: Barta Judit (szerk.): A vadkár, a vadászható állat által okozott kár és a vadgazdálkodás összefüggései nemzetközi kitekintéssel. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2022. ISBN 978-963-413-348-3.

Genetikai vizsgálatok alkalmazásának lehetőségei az orvvadászat felderítésében

Dr. Zenke Petra, Dr. Zorkóczy Orsolya, Dr. Lehotzky Pál, Dr. Pádár Zsolt

Állatorvostudományi Egyetem

Magyarországon a sportvadászatnak régi hagyományai és régi-új kihívásai vannak, melyek között a vadászat tisztaságának megőrzése kiemelt helyet tölt be. A vadon élő állatokkal kapcsolatos, jogi kereteket átlépő tevékenységek köre, így maga a bűnözés is rendkívül összetett, ezért vizsgálatára számos tudományág – pl. genetika, morfológia, kémia, patológia, állatorvosi tudományok – alkalmazása javasolt.

Az állati eredetű nyomot, mint bizonyítékot tartalmazó jogsértésekben (pl. illegális kereskedelem, orvvadászat, közlekedési károkozás) a területen dolgozó szakembereknek fejleszteniük és validálniuk kell azokat a módszereket, amelyekkel a szükséges azonosítás elvégezhető, és melyek a bíróságon is megállják a helyüket. Az igazságügyi genetikai vizsgálatok az emberi DNS vizsgálatához hasonlóan a vadvilági bűncselekménnyel érintett egyed biológiai anyagmaradványainak szinte teljes körét képesek lefedni. Ráadásul rendkívül csekély, a természetes vagy mesterséges folyamatok miatt erősen degradálódott minták analízise is lehetséges.

A fajspecifikus genetikai adatok és ismeretek megszerzésének nehézségei azonban sokszor megnehezíthetik a sikeres vizsgálat lefolytatását. Az állatvilág diverzitásából fakadó vizsgálati nehézségeket a genetikai univerzalitás segítségével kezelhetjük. Az igazságügyi genetikai módszerek alkalmazása és a genetikai információk adekvát adatbázisba történő szervezése rendkívüli módon kiszélesíti azon problémák körét, melyek tisztázása eddig csupán részlegesen vagy egyáltalán nem valósulhatott meg. A potenciálisan érintett állatfajok ivari-, egyedi-, (al)faj- és hibrid szintű azonosítása, kronológiai életkorbecslésének pontosítása genetikai eszköztárral megoldható, így az országhatárokon átnyúló illegális cselekmények mellett a hazai vadorzás, a vadon élő állatok okozta közlekedési balesetek, károkozás, vagy a trófeákkal történő visszaélések is eredményesen kezelhetők.

Egy állatkínzási eset bemutatása a vadmentő állatorvos szemével

Dr. Tóth Szabina

Állatorvostudományi Egyetem

Múlt év őszén alapítványunk bejelentést kapott Sós-kútról egy magánszemélytől, aki a kertjében talált egy sérült héját, és segítséget kért neki. A madarat már látta egy ideje a környéken, megfogni azonban nem tudta.

Az állat vizsgálata során több sérülést találtunk nála. A héja alultáplált volt és rossz általános állapotban került be, feltehetően több napja nem jutott már élelemhez.

A héja alsó csőr-kávája tövig le lett vágva valamilyen élesebb eszközzel, amellyel a nyelv csúcsát is megsértették, elszáradt és elhalt. A felső csőr-káva hegye is kurtítva lett, de ez nem olyan mértékben, mint az alsó. Emellett mindkét lábról az összes karom karomágyig csonkolva lett. A madár jobb szárnyán nyílt törés látható, amelyről röntgenfelvételek is készültek. Az elkövető mindkét végtagra egy-egy hosszú ezüst alufóliát kötözött.

Megtette a feljelentést ismeretlen tettes ellen természetkárosítás és állatkínzás okán, az ügy még nem zárult le, nyomozási szakban van.

Az orvvadászat elleni jogi szabályozás és a vadvédelem története hazánkban

Dr. Gyurcsó Adrienn, Dr. Kasza Gyula, Prof. Dr. Ózsvári László

Állatorvostudományi Egyetem

A vadászat gyakorlására a honfoglalás idején minden szabad embernek lehetősége volt. A letelepedést követően és a korlátozás nélküli vadászat eredményeként a vadon élő állatállomány száma jelentősen csökkent. Magyarországon az első ismert vadászatot szabályozó rendelkezés a XI. században került megalkotásra, 1092-ben I. László dekrétumában megtiltotta ünnepnapokon a vadászatot.

A vadászat további korlátozására a hűbéri földtulajdon kialakulásával párhuzamosan került sor.

1729-ben megjelent III. Károly XXII. törvénycikke, ami mindenkit kizárt a vadászatból nemeseken kívül. Vadászati tilalmi időket vezettek be, amelyeket a vadak szaporodási idejének megfelelően határoztak meg. Szigorúan büntették a jogosulatlan vadászatot.

A feudális viszonyokat az 1872. évi VI., majd az ezt követő 1883. évi XX. törvénycikk szüntette meg. A XX-as törvénycikkben vadászati tilalmi idők részletes ismertetésre kerültek, az általános vadászati tilalom február 1-től augusztus 15-ig tartott. Külön rész foglalkozott a vadászati kihágásokkal és a büntetési tételekkel.

Az 1883. évi XX. törvénycikk a második világháború végéig szabályozta a vadászatot Magyarországon.

A két világháború jelentős károkat okozott a vadállományban. 1945 után állami tulajdonba került a vad. A vadászatra vonatkozó rendelkezések az 1961. évi VII. – az erdőkről és vadgazdálkodásról - törvénybe kerültek bele, külön törvényi szintű szabályozás csak 1996-ban jelent meg ismét.

Az 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról és ennek végrehajtási rendelete, a 79/2022. FVM rendelet a mai napig hatályos, a vad és élőhelyvédelmi előírásokat is magában foglalja. Kiemelt feladat a zoonózisok és az állatbetegségek megelőzése.

POSZTEREK

Zárttéri mezei nyúl (*Lepus europaeus*) tenyésztében a kölykök elhullási okainak vizsgálata 2017-2019 között

*Prof. Dr. Gál János¹ – Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva² – Dr. Tóth Tamás^{1,3} –
Halász Gábor¹ – Dr. Zisizs Árisz¹*

1. Állatorvostudományi Egyetem

2. MOKK

3. Fővárosi Állat és Növény Kert

Bevezetés

A mezei nyúl hazánkban is előforduló, január és szeptember vége, október közepe között szaporodó vadfajunk. Egy-egy alomban 1-4, nyitott szemű, szőrrel fedett testű kölyök lát napvilágot (FARAGÓ, 2002). A faj zárttéri tartásával és tenyésztésével kapcsolatosan ellentmondásos irodalmi adatok láttak napvilágot. A legtöbb szakirodalom szerint a faj nem tartható és tenésztethető sikeresen fogságban. A kölykök a választási korig csak jelentős veszteséggel nevelhetők, s a mortalitásuk elérheti akár az 50-60%-ot is (HELTAY & KOVÁCS, 1993). A megfigyelések szerint eltérések tapasztalhatók a nőtény életkora és az utódaik 1-25 napos kori elhullási arányai között. Az első éves nőtényeknél jóval magasabb a kisnyulak elhullási arányi, mint az idősebbeknél (HELTAY & KOVÁCS, 1993). Az általunk hozzáférhető szakirodalomban nem találtunk adatokat az utódok elhullási okaival kapcsolatosan.

Anyag és módszer

A vizsgálatainkat 2017-2019 között, egy az első szerző tulajdonában levő, magán nyúltenyésztésben végeztük. Itt ebben az időszakban évente változó számú, 19-29 tenyészpár mezei nyúl szaporítása folyt. A tenyészpárokat 1,5 m széles, 1,2 m mély, és 65 cm magas, rácspadlós aljzatú, pihenő deszkákkal ellátott és intim boxokat is tartalmazó, lábakon álló ketrecekben tartottuk. A törzsállomány gazdasági nyúltápot kapott, amit ad libitum szénával egészítettünk ki. Önitató rendszerben friss ivóvizet kaptak az állatok.

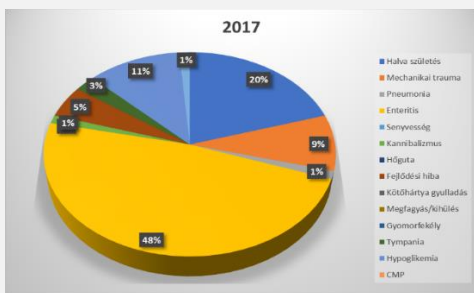
Az állomány kezelésekor napi szinten összegyűjtöttük az elhullott nyulakat, amelyeket a szakma szabályai szerint boncoltunk fel. Ahol indokolt volt, ott a szervekből szövettani vizsgálatot is végeztünk. Fertőző betegség gyanúja esetén az elváltozott szervekből táptalajra oltás után, aerob és anaerob tenyésztést is végeztünk.

Eredmények és értékelésük

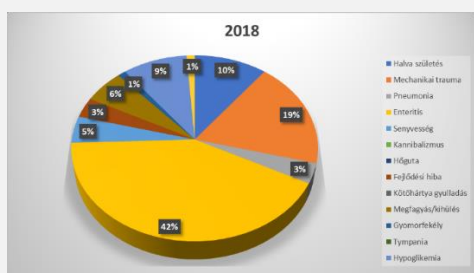
A kutatás időszaka alatt, 2017-2019 között 317, 0-25 napos korú mezei nyúl tetemét vizsgáltuk meg az elhullás okainak tisztázása céljából. Ennek során évenként eltéréseket lehetett megfigyelni a pusztulást kiváltó okok alakulásában (1-4. diagramm). A szaporodási szezon változóan, pár hetes eltéréssel, minden esetben januárban indult. A január-február hónapokban jelentkező fagyos, hideg időjárás a kisnyulak születéskori kihűlését idézheti elő, ami olykor jelentős veszteségeket is okozhat.

Megfigyeléseink szerint az első éves tenyészállatok első fialásánál jelentős lehet a halvaszületések aránya, ami a szezon későbbi almaiban vagy idősebb anyáknál elvéteve jelentkezett. Ilyenkor tüdő atelectasia a jellegzetes kórbonctani elváltozás.

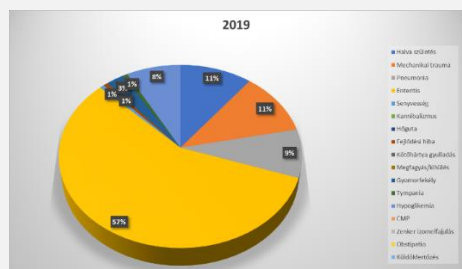
Megfigyeléseink szerint egyes, különösen tapasztalatlan, fiatal anyák nem szoptatják a kölykeiket. Ha a kis nyúl 24 órán belül nem jut anyatejhez (meg kell jegyezni, hogy a mezei nyúl naponta egyszer szoptatja kölykeit a késő esti, kora éjjeli órákban), akkor a barnaszírszövet tartalékait felélő nyúl hypoglikémiás kómába kerül.

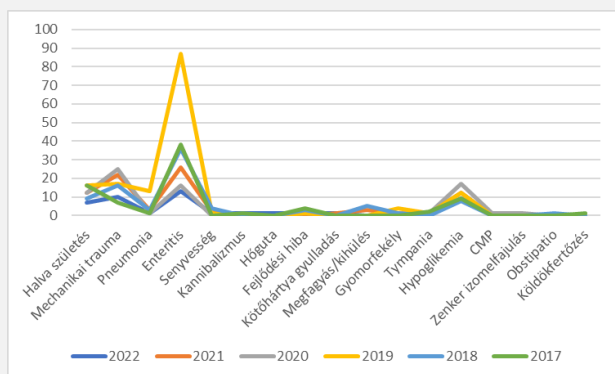
1. **diagram:** A 2017-es évben elhullott mezei nyúl kölykök elhullási okainak megoszlása (n=79)

2. **diagram:** A 2018-as évben elhullott mezei nyúl kölykök elhullási okainak megoszlása (n=86)

3. **diagram:** A 2019-es évben elhullott mezei nyúl kölykök elhullási okainak alakulása (n=152)

4. **diagram:** A 2017-2019 kutatási év tapasztalatai nyomán tett intézkedések hatása a kölyök elhullások alakulására a 2020-2022-es években. Az enteritis okozta veszteség felére esett vissza a telepspecifikus vakcina bevezetése után

Egyes tenyésztési vonalak hímjei fokozott agresszivitást mutathatnak a kölykökkel szemben. Ilyenkor a támadó hím a kölyök háti részén, súlyos fokú, szakított bőrsérüléseket okozhat. Emellett egyes nőstények a fiatal, pár napos utódaikat rághatják meg (főleg a fülek sérülése, de a lábak perifériás részeinek az elvesztése sem ritka), ami nem mindig jár a kölyök elhullásával.

A tenyésztésben genetikai hibákból eredő fejlődési zavarokat is megfigyeltünk. Ezek közül látványosak a láb fejlődési hibák, de mikrophtalmiát, rekesz sérvet is igazoltunk. Az ilyen utódokat fiatal nőstényt magát, a párját és a rokonait is érdemes kizárni a tenyésztésből.

Habár a házi nyúlak jelentős megbetegedése a pastuerellosis, ezt a vizsgált mezei nyúl állományban csupán pár esetben találtuk meg. Az érintett kölykökben konjunktivitis mellett rhinitist és acut pneumoniát figyeltünk meg. Ennek kivédésére telepspecifikus vakcinát fejlesztettünk ki.

A mezei nyúl zárttéri tenyésztésénél, az élet első 14 napján egyes években igen jelentős elhullási tényezőként lépett fel a *Clostridium perfringens* okozta acut enterotoxemia. Ilyenkor heveny bélgyulladás okoz hasmenést, majd ez a tünetek megjelenése után rövidesen elhulláshoz vezet. A probléma okozta veszteség mérséklésére a ketrecekben a tisztaság fenntartása mellett az általunk kifejlesztett, telepspecifikus vakcina adhat segítséget. Erre vonatkozóan olaszországi tenyésztésekben is hasonló következtetésre jutottak.

A mezei nyúl igen érzékeny a takarmány mycotoxin szennyezésére. Sajnos minden vizsgálati évben előfordult, hogy a táp gombatoxinokkal volt szennyezett. A kölykökben ilyenkor a hasmenés jelei mellett a gyomorban heveny, multiplex gyomorfekély képződést lehetett látni.

A kutatásunk jelenleg is folyik, tart az adatgyűjtés és elemzés. A vizsgálatainkat saját erőforrások felhasználásával, nem pályázati támogatással folytatjuk. A kutatással kapcsolatosan további információk Prof. dr. Gál Jánostól kérhetők (tel: 00-36-20-99-63-513, email: gal.janos@univet.hu).

Irodalom

1. FARAGÓ S.: Vadászati állattan. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 2002. 250-259.
2. HELTAY I. – KOVÁCS GY.: A mezei nyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Mezőgazda Lap- és Könyvkiadó Vállalat. 1993. 160-167. pp.

Kihívások a dámszarvasok egyedi azonosítását célzó genetikai módszer kidolgozása során

Dr. Zorkóczy Orsolya Krisztina¹, Dr. Turi Orsolya¹, Dr. Lehotzky Pál², Dr. Zenke Petra¹

¹ Állatorvostudományi Egyetem, Állattenyésztési, Takarmányozástani, és Laborállattudományi Intézet

² Országos Magyar Vadászkamara, Fővárosi és Pest megyei Területi Szervezete

A hazánkban előforduló agancsos állatok közül a dámszarvas (*Dama dama*) rendelkezik a harmadik legnagyobb populációval, melynek nagy része kilövésre kerül minden évben. A vadhús és trófea értékesek, a dām vadászata azonban nem olcsó, illetve időszakhoz és engedélyhez kötött, ezért az állat egyre gyakrabban esik orvvadászat áldozatává. Emellett az ütközéses vadkár és a trófeákkal való visszaélés is jelentős. Egy hatékony egyedazonosító genetikai módszerrel a feltételezett elkövetőnél talált biológiai mintákat – pl. vér, hús, szőr – össze lehet kapcsolni az inkriminált dámszarvassal, illetve az elkövetés helyszínével, elősegítve ezzel a bűncselekmény megoldását. Az ehhez szükséges genetikai markerszett azonban jelenleg nem áll rendelkezésre, így célunk egy, a jogkövetkezményekkel járó esetekben is megfelelőképpen alkalmazható módszer tervezése és fejlesztésének megkezdése volt.

Ehhez több hazai populációból gyűjtöttünk dámszarvas mintákat (n=25), majd 30 potenciális, rokonfajokban leírt mikroszatellita markert választottunk ki és teszteltük alkalmazásukat PCR sokszorozással és kapilláris elektroforézis detektálással.

A 30 db tesztelt mikroszatellitából két-két marker egyezést mutatott egymással, kettő nem adott PCR terméket, egy pedig nem mutatott megfelelő specificitást. A 25 specifikus terméket adó markerből mindössze négy bizonyult polimorfnak (2-3 allél), a többi 21 monomorf volt, azaz minden vizsgált állatban ugyanaz az allél fordult elő.

Eddigi eredményeink alapján a hazai dámszarvas populáció alacsony genetikai változatossággal rendelkezik – hasonlóan más, kevés számú egyed betelepítésével létrehozott állományokéval – ezért nagyszámú további marker vizsgálata szükséges.

A vad által a mező- és erdőgazdálkodáson kívül okozott kárfelelőség szabályai a régi és az új polgári törvénykönyvben

Dr. Lázár Márk^{1,2}, Dr. Szabó Borbála², Dr. Marosán Miklós¹, Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva³

1. Állatorvostudományi Egyetem, Egzotikusállat- és Vadegészségügyi Tanszék
Vadászati, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Osztály

2. Egyéni ügyvéd

3. MOKK

Bevezetés

A Ptk. új alapokra helyezte a vad által okozott kár felelőségi szabályait, korábban nem alkalmazott szabályt bevezetve. A Ptk. felelőségi tényállása a régi Ptk. jogszabályi rendelkezéstől eltérően határozza meg a kárért felelős kimentési lehetőségét. Annak ellenére, hogy a jogalkotói szándék éppen arra irányult, hogy vadászatra jogosultnak bizonyos indokolt esetekben biztosítsa a kárfelelőség alóli mentesülés lehetőségét, a bírói gyakorlat éppen az ellenkezőjét látszik megvalósítani.

A Ptk. 6:563. § (2) bekezdés szerint vadászatra jogosult mentesül a felelőség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. A Ptk.-hoz fűzött indokolás szerint ellenőrzési körön kívüli az a körülmény, amelyre a kárért felelős személy nem képes hatást gyakorolni, amelyet nem tud befolyásolni. „Ezeket a körülményeket természetesen nem lehet tételesen felsorolni, de bizonyos típusokat ki lehet emelni. Ilyen körülménynek tekinthetők mindenekelőtt a vis maior hagyományos esetei. A fél ellenőrzési körén kívülinek tekinthetők tehát a természeti katasztrófák: földrengés, tűzvész, járvány, aszály, fagykár, árvíz, szélvihar, villámcsapás stb., továbbá bizonyos politikai társadalmi események: mint például háború, forradalom, felkelés, szabotázs, közlekedési útvonal (repülőtér) lezárása.”

A vadászatra jogosult ellenőrzési köre

Más megközelítésből próbálhatjuk definiálni, hogy mi is tulajdonképpen az ellenőrzési kör, mint fogalom. „Egyes vélemények szerint az ellenőrzési kör fogalmát az előreláthatóságából lehet levezetni. Az esik az ellenőrzési körbe, ami előre látható, amit kellő körültekintéssel látni lehet. Az ellenőrzési kör lehet jogi kategória is, az a kör, amit a jogosultnak ellenőriznie kell, amit jogszabály számára előír. Lehet azonban fizikai kategória is, azaz az amit ellenőrizni lehet. Mivel pedig elfogadott, hogy úgy az objektív, mint a jogi környezethez viszonyítva vizsgálendő a felelőség köre, lehet mindkettő. Az tehát az ellenőrzési kör határa, az tartozik az ellenőrzési körbe, amit kell és lehet ellenőrizni. Amit nem kell, vagy nem lehet ellenőrizni, az az ellenőrzési körön kívül esik.

Annak meghatározása, hogy mely okok tartoznak a vadászatra jogosult ellenőrzési körébe és melyek nem, a bírósági joggyakorlat tükrében lesz lehetséges. A jelenlegi ítélkezési gyakorlat, a jogalkotói szándék ellenére, inkább szűkíti a vadászatra jogosultak kimentési lehetőségeit és a tapasztalatok azt mutatják, hogy ezzel sok esetben rendkívül nehéz helyzetbe hozzák azokat.

Az ellenőrzési körön kívül eső ok

A Ptk. hatályba lépésével a vad megjelenése nem csupán a gyorsforgalmi úton és az autópályán minősül rendellenesnek, hanem a szabály szerint, immár a közúton is a vadászatra jogosult felelősségének tekintik azt. Annak ellenére, hogy a jogalkotói szándék a szabályhoz kimentési lehetőséget is biztosított a vadászatra jogosult számára, a törvény nem fogalmazza meg pontosan, sőt egyáltalán nem definiálja, hogy mi tartozik az „ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok” fogalmához.

Vannak definíció jellegű meghatározások, pl. Dr. Orosz Árpád bírótól, aki szerint az ellenőrzési körön kívül eső ok „A vadászati jog gyakorlásában és a vadgazdálkodási tevékenység folytatásán kívül eső ok.”

A régi Ptk. szabályai szerint a vadveszélyt jelző jelzőtábla és esetlegesen azok kiegészítő tábláinak kihelyezése és a felróhatóság hiánya elegendő volt a vadászatra jogosult kárfelelősség alóli mentesítéséhez.

Említést kell tennem még néhány, a régi Ptk. szellemiségében született döntésről.

„A Legfelsőbb Bíróság Pfv. III. 20.913/1994. számú ítélete értelmében, amennyiben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a kárt okozó állat kinek a vadászterületéről váltott ki, a keresetnek helyt adni nem lehet.”

„A Fővárosi Ítéletábla 6.Pf.20.038/2008/5. számú döntése szerint az, hogy az üzemeltető az autópályát megfelelő vadvédelmi kerítéssel határolja, nemcsak a kerítés folytonosságát és helyreállításának folyamatosságát jelenti, hanem azt is, hogy a kerítésnek kellő magasságúnak kell lennie.”

Végül pedig: „A Kúria VI.20.500/2010/4. szám alatti határozatában kifejtette, hogy önmagában az autópálya ellenőrzésének ténye nem bizonyítja, hogy a közút kezelője a vadvédelmi berendezéseket is megfelelően ellenőrizte.”

Ezen döntések mindegyike, a gyorsforgalmi útra vagy autópályára tévedt vad által okozott balesetek kárfelelősségének megállapítása indokán született, és jól látszik, hogy bizony a vadászatra jogosult felelősségének megállapítása egyáltalán nem egyértelmű és álláspontom szerint ezen „kimentési lehetőségek” helyesen, bizonytalanságot visznek az ítélkezési gyakorlatba a tekintetben, hogy milyen szabályt is kellene alkalmazni ilyen helyzetben.

„A Ptk.6:563. §-a egy, a magánjogi kódexben újonnan megjelenő felelősségi tényállást vezetett be, nevezetesen a vadászható állat által okozott károkért való felelősséget.

Kapcsolódó szabályokat tartalmaz ugyanakkor egy, a Ptk.-n kívüli norma, Vtv., amely a Ptk. hatálybalépésével egy időben szintén módosult. A Vtv. korábbi, a Ptk. hatálybalépésével egy időben hatályon kívül helyezett 75. § (3) bekezdése szerint a vadászatra jogosult a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályai szerint volt köteles megtéríteni a károsultnak a vad által a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt. A Vtv. egy új címet („A vadászható állat által okozott kár”) és egy új szabályt is kapott, a 75/A. §-t, melynek értelmében: „A jogosult a vadászható állat által okozott kárért való felelősség Polgári Törvénykönyvben foglalt szabályai alapján köteles a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt megtéríteni.” E szabály a Ptk.6:563. §-ára utalt.

Míg tehát a korábbi szabályozás a Vtv. és végrehajtási rendelete hatálya alá tartozó vadon élő állatok által – az ún. vadkárral le nem fedett, vagyis a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül – okozott károk tekintetében csak egy utaló szabályt tartalmazott, amely a korábbi Ptk. veszélyes üzemi felelősségére utalt, addig a Ptk. 6:563. § (2) bekezdése egy önálló mentesülési „lehetőséget” tartalmaz, amely szerint „A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körön kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.”

E változás szerint tehát, míg korábban a mentesülés a veszélyes üzemi felelősség szabályához igazodott és ennek megfelelően csak akkor volt lehetséges, ha a kárt „olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik”, addig az új szabály szerint olyan elháríthatatlan ok is elegendő, amely a vadászatra jogosult ellenőrzési körén kívül esik. Így felmerült a kérdés, hogy amennyiben a vadászatra jogosult felelősségére már nem mechanikusan a veszélyes üzemi felelősséget alkalmazzuk, hanem egy ahhoz ugyan hasonló, mégis, legalább egy lényegi ponton eltérő önálló felelősségi alakzatot, akkor vajon a vad és gépjármű ütközését lehet-e továbbra is veszélyes üzemek találkozásának tekinteni.”

„A vad (vadászható állat) és a gépjármű „találkozásából” eredő károokra a veszélyes üzemek találkozásának szabályait (6:539. §) kell alkalmazni. A jogalkotó is észlelte a rendelkezés körüli bizonytalanságot, és a 2015. május 5. napján hatályba lépett 2015. évi L. törvénnyel módosította a vadászati törvényt.”

A módosított 75/A. § az alábbiak szerint rendelkezik:

(1) A jogosult a vadászható állat által okozott kárért való felelősség Polgári Törvénykönyvben foglalt szabályai alapján köteles a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt megtéríteni azzal, hogy a vadászatra jogosult ellenőrzési körén kívül eső oknak a vadászati jog gyakorlásán és a vadgazdálkodási tevékenység folytatásán kívül eső okot kell tekinteni.

(2) A vadászható állat által okozott kárért való (1) bekezdés szerinti felelősség és a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség találkozása esetén a Polgári Törvénykönyvnek a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

A módosítás tehát megerősíti azt az álláspontot, hogy: a gépjármű és a vad találkozására, ütközésére továbbra is a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabály alkalmazandó.

A Ptk. 6:539. §-a tartalmazza a következőket: „(1) Ha veszélyes üzemek egymásnak okoznak kárt, az üzembentartók felelősségük arányában kötelesek a másikkal okozott kárt megtéríteni. Ha nem az üzembentartó a tényleges károkozó, az üzembentartó a kár megtérítésére a tényleges károkozó magatartásának felelőssége alapján köteles. (2) Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, a kárt az köteles megtéríteni, akinek fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében a kár bekövetkezéséhez vezető rendellenesség merült fel. (3) Ha az egymásnak okozott kár mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, vagy ha ilyen rendellenesség egyik félnél sem állapítható meg, kárát – felelősség hiányában – mindegyik fél maga viseli. (4) E § rendelkezéseit kell alkalmazni az üzembentartók egymás közötti viszonyában abban az esetben is, ha több veszélyes üzem közösen okoz kárt, azzal, hogy felelősség és rendellenesség hiányában a kárt egyenlő arányban viselik.”

A vadászható állat és a gépjármű összeütközéséből eredő károkért való felelősség megítélésének lényegi jogszabályi alapja tehát a Ptk. 6:539. §-a. Ez – a régi Ptk. 346. §-hoz hasonlóan – a veszélyes üzemek által egymásnak okozott kárfelelősséget a felelősség alapján, annak mértékéhez viszonyítva osztja meg a részes felek között. Ha felelősség egyik oldalon sem mutatkozik, akkor a kár bekövetkezéséhez vezető – az egyik veszélyes üzem körében előfordult – rendellenesség alapozza meg a kárfelelősséget. Kölcsönös rendellenesség esetén a rendellenességek összemérésére már nem ad lehetőséget, ilyen esetben a rendellenesség fokától függetlenül mindegyik fél viseli a saját kárát, ugyanúgy, mint amikor egyik oldalon sem volt rendellenesség. Az egymással szembeni kárfelelősség fennállta tehát két lépcsőben vizsgálendő. Először, hogy mutatkozik-e felelősség, és ha igen, melyik oldalon milyen mértékben.”

„Ha felelősség mutatható ki bármelyik oldalon, önmagában ez alapján elbírálható a kárfelelősség. Felelősség hiányában viszont a második lépcső következik: annak vizsgálata,

---

hogy bármelyik oldalon mutatkozik-e rendellenesség. Megtérítési kötelezettség csak abban az esetben állapítható meg, ha rendellenesség kizárólag az egyik oldalon mutatható ki: Ha egyikken sem, vagy mindkettőn: egyik félnek sincs térítési kötelezettsége.

Veszélyes üzemet nem folytató harmadik személy károsult irányában a veszélyes üzemek üzembentartói egymás között egyenlő arányban felelnek a veszélyes üzemi felelősség (Ptk. 6:535–6:538. §) szabályai szerint.”

Az Alkotmánybíróság 29/2021. (XI. 10) határozata

A témában az Alkotmánybíróság 29/2021. (XI. 10.) szám alatt hozott határozatot (ABK 2021. november, 2842.). Az AB határozat előzménye, hogy a Váci Járásbíróság, mint elsőfokú bíróság 2.P.21.128/2016/77. szám alatt meghozott első fokú ítéletében a járműtulajdonos felperes kártérítés iránti keresetét elutasította. A tényállás szerint a felperes házastársa a műúton közlekedett személygépjárművével, amikor látta, hogy előtte az úttesten egy szarvas rudli vonul át. Megállt a járművel és ezt követően egy szarvas a személygépkocsi oldalának ütközött több százezer forintos kárt okozva ezzel a járműben. Az ütközés helyszínén az alperesi vadásztársaság volt a vadászatra jogosult.

Az I. fokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy a Ptk. 6:563. §-ban rögzített „ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok” kizárólagos alkalmazásával a jogalkotó a kimentési lehetőségtől fosztaná meg a vadászatra jogosult alperest. A Váci Járásbíróság az ítélete indokolásában rámutatott továbbá, hogy az évi 4000-6000 vadgázolásos baleset elhárításának, azaz valamennyi útszakasz kerítéssel történő megvédésének kivitelezése lehetetlen és finanszírozhatatlan, és el sem várható a vadászatra jogosultaktól. A Váci Járásbíróság kiemelte, hogy „a törvényeket ismerni nem azt jelenti, hogy azok szavait tartsuk be, hanem értelmét és célját”. „Ítéletében hivatkozott a hasonló tényállás mellett hozott 20/2027. (VII. 18.) AB. határozatra (ABH 2017, 463.) is, attól azonban eltérő jogi indoklású döntést hozott.

A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú ítélete a elsőfokú ítéletet eltérő indokolással hagyta helyben.

A baleset körülményeit a másodfokú bíróság is a Ptk. 6:539. §-a szerinti, a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó anyagi jogi szabályok alapján értékelte. Ennek kapcsán továbbá Lábady Tamás és Orosz Árpád álláspontját is idézte.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelmét állította. Az alkotmányjogi panasz arra is kitért, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság egyértelműen felismerte, hogy nem a hatályos jogszabályoknak megfelelően hozott döntést, azonban ezt a bíróságok azzal indokolták, hogy „törvényszerkesztési következtelenség történt”. Az indítványozó szerint a bíróságok az analógia iuris lehetőségével éltek, és a hatályos jogszabályokat félretéve, azzal a tartalommal pótolták a hiányzó jogszabályt, amely szerintük megfelelő lett volna.

Az Alkotmánybíróság elvi érveléssel mondta ki, hogy az eljáró bíróságnak a feladata nem annak a vizsgálata volt, hogy megítélése szerint kinek lenne célszerű viselnie az okozott kárt, hanem azt kellett volna az ítéletben eldöntenie, hogy a jogszabályok alapján ki köteles erre. Az ítélező bíró személyes meggyőződése pedig soha nem lehet indoka a contra legem jogértelmezésnek.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.248/2020/7. számú és a Váci Járásbíróság 2.P.21.128/2016/77. számú ítéletei alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisítette. Az alaptörvény-ellenességet a testület abban látta, hogy mindét fokon eljáró bíróság megsértette a felperes Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát. Ítéleteinek meghozatala során ugyanis az eljáró bíróságok a hatályos jog kétséget kizáró félretételével, szándékos contra legem félreértelmezésével utasították el a kereseti kérelmet, továbbá anélkül tértek el az azonos tényállás mellett hozott előzmény-Abh. jogértelmezéstől, hogy ennek indokait kifejtették volna.”

Összegzés

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben benyújtott panasz tekintetében meghozott döntése kapcsán kifejtette álláspontját. Azt gondolom azonban, hogy az alapügy kapcsán felvetődött problémák, vagyis a vad és gépjármű ütközésének kárfelelőségi nehézségei, nem jutottak nyugvópontra. Véleményem szerint az első és másodfokon eljáró bíróságok ítéleteiben kifejtett indokolások is egyértelműen jelzik, hogy e körben nem valószínű, hogy a jogalkotói szándékot követi az ítélkezési gyakorlat és ezen esetek kapcsán a kárfelelőség kérdése megnyugtató módon rendeződik.

Irodalomjegyzék

1. T/7971. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről 587. p.
2. Dr. Hevesi Kristóf ügyvéd: A vadászható állat által okozott kárért való felelőségi szabályok és azok lehetséges értelmezési lehetőségei. A vadászatra jogosult tevékenységére vonatkozó jogszabályok ismertetése. forrás: www.ugyvedvilag.hu, letöltés dátuma: 2019.10.03.
3. Ptk. KOMMENTÁR IV. kötet (OPTEN Kiadó) 287. p.
4. Legfelsőbb Bíróság Pfv. III. 20913/1994.
5. Fővárosi Ítéltábla 6. Pf.20.038/2008/5.
6. Kúria VI.20.500/2010/4.
7. Polgári Jog Folyóirat 2016/12. szám 27. p. (szerző: Döme Attila)
8. Fuglinszky Ádám. Kártérítési Jog HVG-ORAC Budapest 2015. „Új magánjog” 417. p.
9. www.vadkarinfo.hu Prencsok János: Vad által okozott károk: Vad gépjármű ütközés...letöltés dátuma: 2020.03.14.
10. Tahin Szabolcs Az Alkotmánybíróság határozata a Budapest Környéki Törvényszék és a Váci Járásbíróság vad és személygépkocsi összeütközése tárgyában hozott ítéleteiről A bírói jogértelmezés védelmében JeMa 2022/1.

Az autópályán történő vadgazdálkodásos balesetek kártérítési felelőségének problematikája

Dr. Lázár Márk^{1,2}, Dr. Szabó Borbála², Dr. Marosán Miklós¹, Dr. Vadváriné Dr. Gál Éva³

1. Állatorvostudományi Egyetem, Egzotikusállat- és Vadegészségügyi Tanszék
Vadászati, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Osztály

2. Egyéni ügyvéd

3. MOKK

Bevezetés

Az urbanizációval, az emberiség folyamatosan csökkenti a vadon élő állatok életterét, ez a megállapítás helytálló hazánk vonatkozásában is. A vadászható állat, élőhelyük csökkenése miatti nyomás hatására a lakott területekre is egyre nagyobb számban bemerészkednek és egyre gyakoribb jelenlétük számos, ezidáig jogilag szabályozatlan helyzetet teremt. Napjainkban az országhatárokon belül és túl, egy adott terület gazdasági fejlettségének mértékét reprezentálja az adott régió gyorsforgalmi úthálózattal történő lefedettsége. A vadon élő állatok élőhelyét keresztező, és sok esetben a vadászatra jogosultak vadászterületeinek határát képező, kerítéssel védett közlekedési útvonalak területére tévedt vad által okozott kár megítélése, álláspontunk szerint sok hasonlóságot mutat a lakott területtel és sajnos igaz a szabályozás hiányosságaira is.

Gépjárműben és vadban okozott kár

Évente több milliárd forintnyi kár keletkezik a gépjárművekben a közúton történő vad és gépjármű ütközések során.

A vadászatra jogosultat ért károk mértéke és összecszerúsége, vizsgálataink alapján lényegesen kisebb figyelmet kap, sok vadgázolásnál ez a kérdés ott, akkor föl sem merül.

A lőtt vad húsának az értékesítése (jelen pillanatban aktuális átvételi ár I. osztályú húsmínőség esetén) vaddisznóhús: 150-200 Ft/ kg, dám- és gímszarvas hús: 650-800 Ft/kg, őzhús: 1100-1300 Ft/kg. Természetesen ezek az árak csak tájékoztató jellegűek mert a balesetben elpusztult vad húsa csak részben, vagy egyáltalán nem lenne alkalmas az értékesítésre, arról már nem is beszélve, hogy a vadászatra jogosult van, hogy csak napokkal a szerencsétlenséget követően értesül a balesetről azzal, hogy a szerencsétlenül járt vad teteme elő sem kerül.

Trófeás vad esetében annak kilövésével egyedi értékesítésről is beszélhetünk. Álláspontom szerint ma Magyarországon igen jelentős számú vadászatra jogosult gazdálkodásában ezen jelentős bevételi forrásra vonatkozó tételek jelentik a működés, a fennmaradás szinte egyetlen módját.

Az őzbak és a dám, illetve a gímbika kilövésének értékesítése esetén a bevétel összecszerúsége, őzbaknál trófeamérettől függően 25.000 - 800.000 Ft, de egy-egy parókás bak, akár 5.000 - 10.000 EUR áron is értékesíthető. A dám és gímbika terítékre hozatala jellemzően 150.000 forinttól indul és a gím esetében ez az érték, akár 2.000.000 - 3.000.000 Ft vagy több is lehet. Az is ismeretes, hogy a magasabb, illetve a kiemelkedően magas kilövési díjakat jellemzően a külföldről érkező vendégvadászoknak áll módjában megfizetni.

Jól látható, hogy a vad gépjármű ütközéses balesetek alkalmával a vadászatra jogosult is igen jelentős összecszerúségű károkat szenvedhet el, mely károk mértéke egyes esetekben jelentősen meghaladhatja a balesetben résztvevő járműben okozott kár mértékének összecszerúségét.

A vadgázolásos balesetben a kárfelelőség megállapításához elengedhetetlen a károk mértékének pontos megjelölése, a járműben keletkezett károk felmérése mellett, ugyanilyen súlyt kellene kapnia a járművel ütköző, elhullott vad érték megállapításának is.

Kétségtelen tény, hogy a szép számmal vannak a közlekedő járműparkban olyan új és nagy értéket képviselő járművek, amelyekben egy – egy vaddal való ütközés során még egy viszonylag kisebb törés következtében is több millió forint összegszerűségű kár keletkezik, amely még casco biztosítás megléte mellett is hatalmas terheket ró a vadászatra jogosultakra. Figyelemmel arra, hogy mind a személy, mind a tehergépjármű tulajdonosok és üzemeltetők jól fölfogott érdeke, hogy minél fiatalabb, korszerűbb, biztonságosabb, takarékosabb és egyben drágább járműveket használjanak közlekedésük során, megállapíthatóvá válik, hogy a vadgázolásos balesetek következtében a baleseti kárérték fokozatosan és folyamatosan nőni fog. A balesettel érintett járművek garanciális és garancián túli javítása is abba az irányba látszik elmozdulni, ahol főképpen a járművek biztonságtechnikai paramétereinek megőrzési érdekében csak a több alkatrészt magában foglaló, komplett elem cseréjére lesz lehetőség, ami a kárösszeg tekintetében jelentős növekménnyel fog jární.

Ennek a tendenciának, figyelemmel a jelenlegi ítélkezési gyakorlatra, álláspontom szerint jelentős kockázata van azon vadászatra jogosultak esetében, akik vadászterülete határos autópályával vagy gyorsforgalmi úttal, esetleg akik területét az ilyen típusú úthálózat átszeli. Könnyen belátható, hogy amennyiben a vadászatra jogosultat egy gazdasági évben, több alkalommal is, az autópályán elütött vad által okozott milliós károkért helytállásra kötelezik, az akár a vadászatra jogosult működésképtelenségét is eredményezheti. Álláspontom szerint, ez a fenyegetettség mindenképpen indokolja a vadászatra jogosultak és a biztosítótársaságok olyan együttgondolkodását, melynek eredményeképpen egy magasabb kártérítési kockázatot vállaló, de ennek ellenére megfizethető biztosítási termék kimunkálásával a vadászatra jogosultak ilyen irányú kitétsége csökkenhetne.

Szintén a kárenyhítést érdekében megfontolandó minden vadászatra jogosultnak, hogy amennyiben időben értesülést szerez a balesetről, a helyszínre olyan ismeretekkel felruházott szakembert küldjön, aki a vadászatra jogosult érdekeit és a jogszabályokat szem előtt tartva, garancia arra, hogy a helyszínelési eljárás során, a vadászatra jogosultat ért kár is pontosan rögzítésre kerüljön. Álláspontom szerint ugyanis tekintettel a balesetben elhullott vad organikus voltára az azonnali kármeghatározás a helyszínelés alkalmával elengedhetetlen azzal, hogy tapasztalataim szerint a károsult jármű állapota pontosan dokumentált, míg az elhullott vadtetemről ez sokkal ritkábban mondható el.

A vad gépjármű ütközés jogszabályi háttere

A vad gépjármű ütközése kapcsán, főképpen, ha ennek a balesetnek a helyszíne autópálya vagy gyorsforgalmi út, nem beszélhetünk a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szerinti „klasszikus” vadkárrol. Álláspontom szerint ebbe a nem klasszikus vadkár kategóriába tartozik még, amikor a kárt ragadozó, róka, borz, aranysakál, farkas illetőleg ragadozó madarak okozzák. A vadászati szaknyelv ezen esetekben szőrmés szárnyas kártevőként definiálja a károkozókat. A károkozás helyszíne lehet a vadászterület, azonban lehet belterület is. A nyestek által a járművek vezetőkei megrágásával okozott kártétel szintén egy speciális eset, és ilyenkor, szintre mindig, ugyancsak belterület az „elkövetés helye”. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. § [A felelőség általános szabálya] „Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelőség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.”

Megállapíthatjuk azonban, hogy mind a Vtv, mind pedig a Ptk. alkalmazza a kártelepítés lehetőségét.

A Ptk. LXXIV. fejezetének 6:562. § [Az állattartás körében okozott kár] „(1) Aki állatot tart, az állat által másnak okozott kárért felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy az állat tartásával kapcsolatban felróhatóság nem terheli. (2) Veszélyes állat tartója a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel.” Megállapítható, hogy a természetes környezetükben vadon élő vadfajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenység nem minősül veszélyes állat tartásának, figyelemmel arra, hogy a vadászatra jogosult a vad szabad mozgását nem tudja korlátozni ezzel összefüggésben uralma sincs fölötte.

Azokban az esetekben, amikor a Vtv. vadkárra vonatkozó kártérítési előírásai nem alkalmazhatóak, akkor a Polgári Törvénykönyvet kell alkalmazni. A Ptk. 6:563. § [A vadászható állat által okozott kárért való felelősség] (1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott. (2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő. A belterületi károk megítélése esetében a vadászatra jogosult szempontjából szinte mindegy, hogy objektív felelősségi alakzattal, vagy veszélyes üzemi felelősséggel kell megküzdeni. Ennek oka, hogy a kártérítési felelősség eldöntéséhez olyan ismeretekkel kell rendelkeznie a bíróságnak és a szakértőnek, amelyek valószínűleg nem állnak rendelkezésre. A három legjelentősebb probléma:

- Ki és milyen vizsgálatok, adatok információk alapján dönti el, hogy egy adott vadfaj, adott egyede honnan hová váltott?
- Mit jelent a vadgazdálkodásban az, hogy ellenőrzési kör? Ki milyen ismeretek alapján, hogyan fog erről dönteni?
- Mit jelent a vadgazdálkodásban az, hogy elháríthatatlan ok? Ki milyen ismeretek alapján, hogyan fog erről dönteni?

A Ptk. 2004-es kommentár szerint: „Az elháríthatatlanság a joggyakorlat szerint akkor állapítható meg, ha a technika adott fejlettségi szintjére és a gazdaság teherbíró képességére is figyelemmel objektíve nem áll fenn a védekezés lehetősége. Elháríthatatlan külső ok lehet: vis maior, állat közrehatása, harmadik személy közrehatása, károsult közrehatása. A balesetekben, a vad által okozott károkban mindenképpen közrehat a vad, mert szabadon él. A technika fejlettségi szintjét pedig értelmetlen vizsgálni, mert amint megszünteti a vad a szabadságát, a vad háziállattá lesz, vagy kipusztul. A tiszta és logikus polgári jogi elmélettel szemben kialakult joggyakorlat tehát fikció, mely állattartónak tekinti a vadászatra jogosultat.”

A vad-gépjármű ütközésével kapcsolatosan kialakult joggyakorlat sem felel meg teljes mértékben a jogbiztonság követelményének. A Wolters Kluwer Complex Kft. által kiadott Ptk. kommentárjában a már kialakult bírói gyakorlatot hívja segítségül a rövid törvényszöveg értelmezéséhez: vétőképtelen gyermek gázolása esetén (Ptk. 6:537. §) (1) Az üzembentartónak nem kell megtérítenie a kárt annyiban amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott.) a gondozó felelőssége csupán vétkességi, míg vaddal való ütközés esetén a gyakorlat a törvény szöveggel is ellentétesen a kimentést nem tűró felelősség irányába halad. Hivatkozik a BDT 1999. 28. sz. határozatra, mely alapján a vadveszélyt („kisérő nélküli állat”) jelző tábla esetén is felel a vadászatra jogosult, ha ennek ellenére is bekövetkeznek balesetek. Ilyenkor a gépjármű vezetőnél csupán „közlekedés rendészeti szabályok” meg nem szegése, tehát egy általános gondosság a követelmény, mely nem más, mint mentesítése a veszélyes üzemi kárfelelősség alól. A joggyakorlat megszünteti a vadászatra jogosult kimentési lehetőségét, tehát a törvény szövege ellenére ekkor már nem beszélhetünk veszélyes üzemek találkozásáról.

A Ptk. 6:563. § alapján a vadászatra jogosult teljes körű felelősséggel tartozik. E felelősség kapcsán a legfontosabb ellentmondások a következők:

-
- a) A szabályokból adódóan nemcsak azon fajok után kell helyt állni a károkért, amik bevételeket jelentenek, hanem minden vadászható faj esetében. Ráadásul ezekben az esetekben a károsultnak „önrésze” sincs. Azaz nem érvényesül sem a természeti értékek fenntartásának közös elve, sem az, hogy az fizessen, akinek esetleg bevétele van.
- b) A kárfelelősség ilyen kiterjesztése azért is érthetetlen mert „A vadkárokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezések alapja, hogy a vadon élő állatok okozott károkat a legkörültekintőbb megelőzés mellett sem lehet teljes egészében kizárni. A jogalkotó e miatt a szóban forgó károkért való felelősség szabályozásában az általános polgári jogi felelősségi szabályoktól eltérő, speciális szabályokat állapított meg.
- c) A kártérítési felelőséget kiterjeszti olyan helyekre, területekre, ahol a vadászatra jogosult semmilyen tevékenységet nem végezhet (például autópályák kerítés mögötti területei), vagy nem is része a vadászterületnek (lakott terület).
- d) Olyan meghatározást használ (kiváltó vad), aminek ellenőrzése a legtöbb esetben lehetetlen.
- e) Nem határozza meg, hogy mit kell tekinteni elháríthatatlan oknak és azt sem, hogy mit tekint ellenőrzési körön kívüli vagy belüli tevékenységnek.

A Polgárjogi Kódex kiterjeszti a felelőséget a belterületre/lakott területre, valamint a vadászterületeket átszelő, mesterségesen létesített, kerítéssel körülhatárolt, zárt, önálló közlekedési szabályokkal, díjfizetés mellett használható gyorsforgalmi úthálózatra, autópályára is.

A lakott terület és az autópálya a vadkár és az ehhez kapcsolódó kárfelelősség szempontjából számos párhozamot mutat. Az első és talán a legfontosabb, hogy ezen területek nem részei a vadászterületnek. Ebből következőleg ezeken a területeken vadászati és vadgazdálkodási tevékenység nem folytatható a vadászatra jogosult részéről, sőt minden ilyen tevékenység szigorúan tiltott ezeken a területeken, gondoljunk csak a fegyverhasználat szabályaira, a vadak terelésére. A vadászatra jogosult tehát a lakott területen és az autópályákat szegélyező mesterségesen kialakított zárt kerítésrendszeren belül semmit nem tehet, ha ott esetlegesen vadászható vadfaj jelenik meg, e helyen ki is emelném, hogy semmilyen jogszabály által előírt kötelezettsége sincs erre nézve.

Összegzés

A vadkárok és a vadászható állat által okozott károk megelőzése és elhárítása a vadászatra jogosult részéről érdemben csak a vadászterületen valósítható meg. Az autópálya esetében az előzőleg ismertetett tények ugyanígy fennállnak. A vad által okozott károkért történő kárfelelőségi helytállási kötelezettség azonban álláspontom szerint még bonyolultabb. Az autópálya pályatest és az azt határoló kerítés sok esetben éppen a vadászatra jogosultak vadászterületeinek határát képezi. A vadászatra jogosultnak az autópálya pályatesteket védő védművek vonatkozásában nincs jogszabály által rögzített ellenőrzési kötelezettsége. Könnyen belátható, hogy a kerítésen átjutó vad szabad mozgásában nincs korlátozva így az a zárt területen akár több kilométert is haladhat, átjuthat az osztottpályás pályatest másik oldalára, a pályatesteket szegélyező és elválasztó növényzet mentén is haladhat, azaz teljességgel lehetetlen megmondani, hogy melyik vadászatra jogosult területéről váltott ki. A helyzet nagyon összetett és bonyolult, és sajnos az ítélkezési gyakorlat a mai napig a bekerített gyorsforgalmi útra kerülő vad károkozásáért a vadászatra jogosultat teszi felelőssé, (BH 2000. 402. döntése szerint), hogy azok közül kit az álláspontunk szerint nem bizonyítható szinte a „véletlen” dönti el.

Felhasznált irodalom

1. www.cserkelés.blog.hu/2020/03/22 letöltés dátuma: 2020.03.24.
2. Juhász Ágnes: Az állat által okozott károk és azok megítélése a hatályos magyar polgári jogban. Tomus XXX (2). 2012. 481 - 500.
3. Heltai Miklós – Antal Csanád: A belterületei vadkárok megítélésének jogi és biológiai ellentmondásai